

I. SLOVENSKÝ FILOZOFICKÝ KONGRES – ZAČIATOK NOVEJ TRADÍCIE

Počas dvoch jesenných dní minulého roka slávila slovenská filozofická komunita svoj sviatok – 10. a 11. novembra 1995 sa v Bratislave konal Slovenský filozofický kongres pod názvom *Súčasná podoba filozofie a filozofovania na Slovensku*. Podujatie zorganizovalo Slovenské filozofické združenie v spolupráci s Filozofickým ústavom Slovenskej akadémie vied, Katedrou filozofie a dejín filozofie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského a Katedry humanistiky Matematicko-fyzikálnej fakulty Univerzity Komenského s finančnou podporou Open Society Fund.

Široko koncipovaný záber programu mal za cieľ zhromaždiť čo najviac našich filozofov bez ohľadu na ich profesionálnu špecializáciu. Zámerom poriadateľov bolo zmapovať súčasný stav filozofie na Slovensku – vytypovať základné problémové okruhy; smery, ktorými sa v súčasnosti filozofické uvažovanie uberá; zoznámiť sa s profesionálnou orientáciou jednotlivcov i celých filozofických pracovísk. Toto podujatie malo byť jedinečnou príležitosťou pre vzájomné priateľské i spoločenské stretnutia filozofov a priaznivcov filozofovania nielen zo Slovenska, ale i kolegov zo susedných krajín.

Organizačný výbor stál pred neľahkou úlohou vytvoriť zo všetkých tém a návrhov na problémové okruhy optimálny počet pracovných sekcií, v ktorých by sa dalo zmysluplne diskutovať. Napokon sa vyprofilovalo šesť základných problémových okruhov – pracovných sekcií, do ktorých boli všetky príspevky rozdelené: *Sociálna a politická filozofia* s predsedom F. Novosádom, *Dejiny filozofického myslenia na Slovensku* s predsedom K. Kollárom, *Feministická filozofia a filozofické problémy interpretácie* s predsedom M. Marcellim, *Ekofilozofická etika a ekofilozofia* s predsedníčkou E. Smolkovou, *Filozofia a história vedy* s predsedom P. Cmorejom a *Fenomenológia, náboženská filozofia a filozofická antropológia* s predsedom J. Letzom.

Prvý Slovenský filozofický kongres na jeho plenárnom zasadnutí otvoril predseda SFZ T. Pichler. V rámci plenárneho zasadnutia vystúpili so svojimi príspevkami doyen slovenskej filozofie J. Cíger, hosť z Poľska Barbara Skarga, P. Cmorej a M. Marcelli. Účastníkov kongresu pozdravil i predstaviteľ českej filozofickej obce a zároveň vedúci skupiny kolegov z ČR, riaditeľ FiÚ AV ČR M. Mráz.

Program popoludnia prvého dňa a dopoludnia druhého dňa tvorila práca v sekciách, ktorej ťažiskom boli diskusie k predneseným príspevkom. Práve tu bol vytvorený priestor na artikulovanie tém, výmenu názorov na riešenie problémov, hľadanie nových smerovaní výskumu v danej oblasti.

Odprednášané príspevky budú publikované v zborníku, ktorý vyjde v prvom polroku tohto roku.

V rámci programu kongresu vystúpil aj J. Piaček s informáciou o prvej slovenskej filozofickej encyklopédii, dostupnej na PC disketách.

Predseda SFZ T. Pichler sa s účastníkmi kongresu rozlúčil záverečnou rekapituláciou, v ktorej zhodnotil jeho prínos pre ďalší rozvoj slovenskej filozofickej komunity tak z profesionálneho, ako aj zo spoločenského hľadiska. Napokon prenechal slovo W. Wel-schovi, ktorého pohostinské vystúpenie sa uskutočnilo vďaka súčinnosti organizačného výboru kongresu s Európskym kultúrnym klubom. Jeho prednáška na tému komparácie rôznych druhov svetov dala dôstojnú bodku za prvým Slovenským filozofickým kongre-som.

Na základe ohlasov na uskutočnené vrcholné profesijné podujatie možno konštato-vať, že Slovenský filozofický kongres nepochybne splnil svoj účel – dať dôstojný rámec stretnutiu slovenskej filozofickej komunity, poskytnúť možnosť spoznať bližšie prácu kolegov na iných filozofických pracoviskách, nadviazať užitočné kontakty. Zároveň je i príslubom pre budúcnosť, že sa novembrový kongres stal základom novej tradície.

Jana Balážová

PhDr. Jana Balážová, CSc.
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava
SR

ČLOVEK MEDZI ŽIVOTOM A SMRŤOU

Čo je smrť? pýtali sa Erazima Koháka. Ako to mám vedieť, keď som ešte nikdy ne-umrel? odpovedal. Takto sa vraj v antike utešovali Epikurovi žiaci. Kým som ja, smrť ešte nie je, a keď bude smrť, ja už nebudem.

Smrť sa nás teda netýka, ako hovoril aj Gorgias. Ale je to vskutku len sofistická úte-cha. Týka sa nás, a to veľmi, ba najviac, tvrdí zase Heidegger; žijeme sub specie mortis. A môžeme o nej aj hovoriť, donekonečna sa nad ňou zamýšľať, uvažovať o nej od najab-straktnejšej úrovne po najkonkrétnejšiu, po rozlúčku s umierajúcim, ktorého držíme za ruku a snažíme sa urobiť mu odchod čo najdôstojnejším, čo najviac mu spríjemniť posled-né chvíle. Ako to urobiť, čo mu povedať, ako sa správať?

Smrť sa nás teda týka, ba dnes máme o nej už osobitnú vedu. Pravda, týka sa nás len zvonku, po umierajúceho, kým nezavrie oči navždy. Potom končíme, trinásť komnata, ktorou je smrť sama, sa nám nikdy neotvorí. Rozprávanie tých, čo prežili svoju klinickú smrť, je rozprávaním o umieraní a nie o smrti, a tí, čo k nám – vraj! – hovoria zo záhrobia, sú tiež ešte živí. A ak zostanú nesmrteľní, o smrti nám tiež nikdy nič neprezradia. V zmys-le nezískanej skúsenosti sa nás smrť vskutku netýka. Život a smrť tvoria protiklad, z kto-